

OSJETI Harmoniju

crveni ciklus

zf ZAGREBAČKA
FILHARMONIJA

PETAK, 17.3.2023.

KONCERTNA DVORANA LISINSKI / 19:30

LEOPOLD HAGER dirigent

IVAN PODYOMOV oboa

Felix Mendelssohn / Richard Strauss / Antonín Dvořák

PETAK, 17.3.2023.

**ZAGREBAČKA
FILHARMONIJA**

LEOPOLD HAGER dirigent

IVAN PODYOMOV oboa

FELIX MENDELSSOHN BARTHOLDY

San ivanjske noći, uvertira, op. 21

12'

RICHARD STRAUSS

Koncert za obou i mali orkestar u D-duru, AV 144 26'

Allegro moderato

Andante

Vivace - Allegro

* * *

ANTONÍN DVOŘÁK

6. simfonija u D-duru, op. 60

40'

Allegro non tanto

Adagio

Scherzo. Furijant

Finale: Allegro con spirito

OSJETI
Harmoniju

LEOPOLD HAGER dirigent

Leopold Hager, rođen u Salzburgu u Austriji, studirao je dirigiranje, orgulje, klavir, čembalo i kompoziciju na poznatom *Mozarteumu* u rodnom gradu. Nakon što je djelovao u nekoliko različitih glazbenih centara (Mainz, Linz i Köln), preuzima funkciju glavnog glazbenog ravnatelja u Freiburgu/Breisgauu, zatim šefa dirigenta Orkestra *Mozarteum* u Salzburgu te do 1996. ravnatelja Simfonijskog orkestra RTL-a u Luksemburgu. Uz bogatu dirigentsku karijeru, od 1992. do 2004. bavio se pedagoškim radom: predavao je zbarsko i orkestralno dirigiranje na Sveučilištu za glazbu u Beču. Od 2005. do 2008. bio je šef dirigent u bečkoj *Volksoperi* gdje je ravnao novim produkcijama *Sofijinog izbora* (u koprodukciji s *Deutsche Oper* iz Berlina), *Čarobne frule*, *Turandot*, *Strijelca vilenjaka*, *La Traviate*, *Hoffmannovih priča*, *Figarova pira* i *Majstora pjevača*.

Uspješna gostovanja s *Volksoperom* ostvario je u Japanu 2008. i Španjolskoj 2009. godine. Dugogodišnju uspješnu suradnju ostvaruje kao gost-dirigent s bečkom Državnom operom, a često je nastupao i u drugim vodećim opernim kućama, kao što su *Bayerische Staatsoper* u Münchenu, *Semperoper* u Dresdenu, *Metropolitan* u New Yorku, *Chicago Lyric Opera*, *Royal Opera House*, *Covent Garden* u Londonu, *Teatro Colón* u Buenos Airesu, *Opéra Bastille* u Parizu, *Opera* u Lyonu, Narodno kazalište u Pragu i Festival u Edinburghu.

Značajniji operni angažmani uključuju i *Kavalira s ružom* te *Elektru* Richarda Straussa te rijetko izvođenu *Cassandru* Vittorija Gnegchija u *Deutsche Oper* u Berlinu, kao i produkcije opera Richarda Wagnera: *Ukletog Holandeza* u Leipzigu te *Tristana i Izolde* u Stuttgartu. Godine 2011. udružio se s Rolandom Villazónom (koji je tom predstavom debitirao kao redatelj) u izvedbi *Werthera* Julesa Masseneta u Operi u Lyonu. Godine 2011. dirigirao je i novim uprizorenjem *Otmice iz saraja* Wolfganga Amadeusa Mozarta u Operi u Nici, kamo su ga ponovno pozvali da dirigira *Čarobnu frulu* u sezoni 2012./2013.

Kao traženi dirigent velikog iskustva, Leopold Hager ravna vodećim orkestrima u Europi i SAD-u, uključujući *Staatskapelle* iz Dresdena, Simfonijski orkestar iz Bamberg, *Gewandhausorchester* iz Leipziga, Simfonijski orkestar Sjevernonjemačkog radija iz Hamburga, Radijski simfonijski orkestar iz Leipziga, *Konzerthausorchester* iz Berlina, Münchensku filharmoniju, Bečke simfoničare, *Royal Concertgebouw* orkestar, Češku filharmoniju, Danski nacionalni radijski simfonijski orkestar, *Orchestre de Paris*, *Staatskapelle* iz Weimara, Nacionalni orkestar iz Lillea, Nacionalni simfonijski orkestar iz Washingtona i orkestar Akademije *Santa Cecilia* iz Rima, s kojim je ostvario vrlo uspješne izvedbe *Knjige sa sedam pečata* Franza Schmidta u veljači 2012. godine.

Blisku suradnju s Engleskim komornim orkestrom potkrepljuju brojne snimke. Više je puta dirigirao Bečkom filharmonijom, ne samo u Beču, već i u Pragu te Rimu.

Stekao je ugled kao interpret opusa W. A. Mozarta, posebice koncertnim izvedbama do tada praktički neprimijećenih ranih scenskih djela, među kojima su *Lucio Silla*, *Apollo et Hyacinthus*, *Ascanio u Albi* i *La Betulia liberata* u Salzburgu. Tijekom Mozartova tjedna u Salzburgu 1979. ravnao je prvom cjelovitom izvedbom opere *Il sogno di Scipione*. Njegove snimke ovih djela s vodećim pjevačima toga doba još uvijek su referentne. Njegova opsežna diskografija obuhvaća i sve Mozartove klavirske koncerte te koncertne arije.

Maestro Hager je 2020. u povodu 85. rođendana objavio retrospektivu svojega umjetničkog rada na šesterostrukom albumu. Posrijedi su snimke s najznačajnijim europskim orkestrima od Leipziga do Londona u razdoblju od 1978. do 2015. godine i djelima od Händela do Hindemitha i samog Hagera, dakako s naglaskom na Mozarta i njemačke autore, uz sudjelovanje eminentnih solista.

OSJETI Harmoniju

IVAN PODYOMOV oboa

Rođen u Arhangelsku u Rusiji, **Ivan Podyomov** glazbeno je obrazovanje započeo na Glazbenoj školi *Gnjesin* u Moskvi s Ivanom Pušečnikovim. Od 2006. do 2011. bio je učenik Mauricea Bourguea na Ženevskom konzervatoriju. Tijekom obrazovanja osvojio je prvo mjesto na brojnim važnim natjecanjima: Međunarodno natjecanje ARD-a u Münchenu 2011., Međunarodno natjecanje u Ženevi i Međunarodno natjecanje u Markneukirchenu 2010., Natjecanje *Sony* u Karuizawi u Japanu 2009. te Međunarodno natjecanje *Praško proljeće* 2008. godine.

Zahvaljujući tim rezultatima dobio je priliku nastupati na brojnim velikim koncertima diljem svijeta. Godine 2009. debitirao je kao solist s Njemačkim simfonijskim orkestrom iz Berlina u Dvorani Berlinske filharmonije. Nastupio je kao solist uz *Concertgebouw*-orkestar, Simfonijski orkestar Bavarskog radija, Bamberške simfoničare, Tokijsku filharmoniju, Stavangerski simfonijski orkestar, Akademski simfonijski orkestar Filharmonije iz Sankt Peterburga, Münchenski

komorni orkestar, Stuttgartski komorni orkestar, *Kammerakademie* iz Potsdama, Ženevski komorni orkestar i Češku komornu filharmoniju kojima su ravnali Semjon Bičkov, Manfred Honeck, Michael Sanderling, David Afkham, Trevor Pinnock, Leonardo García Alarcón i drugi.

Nastupio je na Festivalu u Luzernu, Salzburškim svečanim igrama, Praškom proljeću, Festivalu Francuskog radija u Montpellieru te Festivalu njemačke savezne države Mecklenburg-Zapadno Pomorje. Neki su od njegovih partnera u komornoj glazbi bili Kvartet *Hagen*, Trevor Pinnock, Lars Vogt, Yulianna Avdeeva, Sabine Meyer, Maurice Bourgue, Jacques Zoon, Leonardo García Alarcón, Dmitry Sinkovsky, Olga Paschenko i drugi.

Od 2016. prvi je oboist u Kraljevskom orkestru *Concertgebouw* u Amsterdamu. Na istom je položaju bio i u Bamberškom simfonijskom orkestru te u orkestru *musicAeterna*. Često nastupa kao gostujući prvi oboist uz Orkestar Festivala u Luzernu, Orkestar *Mozart* iz Bologne i Komorni orkestar *Mahler* kojima su ravnali Bernard Haitink, Riccardo Chailly i Claudio Abbado.

Pedagošku karijeru razvija na Visokoj školi za glazbu u Luzernu.

FELIX MENDELSSOHN

San ivanjske noći, uvertira, op. 21

"Još od djetinjstva bili smo opčinjeni *Snom ivanjske noći*, a Felix ju je posebno prigrlio. Poistovjećivao se sa svim likovima", komentar je sestre **Felixa Mendelssohna Bartholdyja** (1809. - 1847.), Fanny Mendelssohn, koji najbolje opisuje Mendelssohnov odnos prema Shakespeareovu remek-djelu. Knjižnica Mendelssohnovih posjedovala je njemački prijevod Augusta Wilhelma Schlegela, a Shakespeareova komedija nerijetko se čitala naglas u obiteljskom okruženju.

Po svemu sudeći, upravo za jednu takvu prigodu, sedamnaestogodišnji Felix skladao je 1826. uvertiru, izvorno za klavirski duo, ubrzo je preradiš i u orkestralno ostvarenje.

"Navikao sam skladati u našem vrtu", pisao je Felix srpnja 1826. godine Fanny. "Danas ili sutra otići ću tamo sanjati *San ivanjske noći*". Mladi Mendelssohn uvertiru op. 21 posvetio je pruskom prestolonasljedniku, koji je 1940. postao kralj Fridrik Vilim IV., a dogodine Mendelssohn je skladao glazbu za produkciju Sofoklove *Antigone* u novom kraljevskom kazalištu u Potsdamu.

Godine 1942. primio je kraljevu osobnu narudžbu za novu produkciju *Sna ivanjske noći*, na njegovo veliko zadovoljstvo, dobivši priliku da se novom scenskom glazbom, sada kao op. 61, vrati jednom od omiljenih književnih predložaka djetinjstva, ostvarivši jedan od najreprezentativnijih primjera scenske glazbe uopće.

RICHARD STRAUSS

Koncert za obou u D-duru

Koncert za obou i mali orkestar u D-duru jedno je od posljednjih djela u opusu **Richarda Straussa** (1864. - 1949.). Zaključeno 1945., revidirano je potkraj 1948. godine. Djelo je nadahnuto vojnikom američkih vojnih snaga Johnom de Lancieom, koji je u civilnom životu bio profesionalni oboist.

Po završetku Drugoga svjetskog rata američka je vojska naselila Garmisch-Partenkirchen. Tu je rođena poznata anegdota o američkom časniku Miltonu Weissu kojega je Strauss na vratima svoje vile, po dolasku američke vojske, pozdravio riječima: "Ja sam skladatelj *Kavalira s ružom* i *Salome*. Ostavite me na miru".

U Garmischu je de Lancie, prvi oboist Pittsburškog simfonijskog orkestra i veliki poklonik Straussova opusa, svibnja 1945. upoznao skladatelja, zamolivši ga, kako se kasnije sjećao, "ako bi razmislio o tome, u svjetlo bezbrojnih prekrasnih lirskih sola za obou u gotovo svim svojim djelima, da napiše jedan koncert za taj instrument".

Razgovarali su na francuskom, raspravljajući o glazbi i književnosti. Dana 6. srpnja Strauss je pisao prijatelju, biografu Williju Schuhu: "U kuhinji moje starosti počeo se *kuhati* jedan koncert za obou!".

Skladba je praizvedena 26. veljače 1946. u Zürichu. Solističku dionicu svirao je Marcel Saillet uz *Tonhalle*-orkestar pod vodstvom Volkmar Andreaea. Strauss je izrazio želju da američku premijeru upriliči de Lancie, tada pomoćnik prvog oboista u Simfonijskom orkestru iz Philadelphie. Prvi oboist u orkestru, ugledni francuski glazbenik Marcel Tabuteau, odbio je, međutim, prepustiti premijeru niže rangiranom glazbeniku, unatoč ulozi koju je de Lancie odigrao u nastanku djela. De Lancie je stoga čast premijere predao prijatelju oboistu Mitchu Milleru koji ga je izveo uz Simfonijski orkestar CBS-a.

ANTONÍN DVOŘÁK

6. simfonija u D-duru, op. 60

Šesta simfonija velikog češkog simfoničara **Antonína Dvořáka** (1841. - 1904.) ponijela je posvetu Hansu Richteru, onodobnom šefu-dirigentu Bečke filharmonije, jednome od vodećih glazbenika svojega doba, koji je zajedno sa skladateljem Johannesom Brahmsom prepoznao Dvořákov talent i vrlo rano započeo izvoditi njegova djela. Upravo je Richter studenog 1879. predvodio Bečke filharmoničare u bečkoj premijeri skladateljeve *Slavenske rapsodije*, br. 3, op. 45, a samo dan potom zamolio je tada još uvijek malo poznatoga skladatelja da za njega napiše novo djelo.

Dvořák je dogodine, u samo nekoliko mjeseci između kolovoza i listopada, dovršio skladbu koja je ponijela posvetu slavnom maestru, a odmah po završetku obavijestio je o tome svojega izdavača Fritza Simrocka: "Dragi moj gospodine Simrock! Najkraće rečeno, želio bih Vas obavijestiti da sam dovršio novu simfoniju. Idućeg tjedna putujem za Beč, gdje će ga isprobati tamošnja Filharmonija. Puno sam truda uložio u nastanak ovog djela, koje je spremno za velike stvari, a meni je pružilo pregršt zadovoljstva".

Po dolasku u Beč, s Richteroom je prošao skladbu za klavirom, a odmah potom obavijestio je o tome prijatelja Aloisa Gobla: "Dragi prijatelju! Ja sam u Beču, gdje sam čuo toliko prekrasnih stvari, da ih ne mogu niti pokušati zapisati. Richter obožava moju simfoniju, toliko da me je ljubio nakon svakoga stavka; djelo će biti praizvedeno 26. prosinca, a potom će krenuti na put u London!".

Richer je doista uglavio termin praizvedbe u Beču za prosinac te 1880. godine, ali je izvedba potom odgađana u više navrata, navodno zbog Richterove opterećenosti obiteljskim obvezama, a zapravo zbog toga što su članovi Bečke filharmonije odbili izvesti

novo ostvarenje, smatrajući da tada još uvijek malo poznati češki skladatelj ne zaslužuje naći se na programu njihova orkestra dvije sezone zaredom.

Richter je, pak, nastavio prikrivati prave razloge u svojim krajnje ljubaznim pismima, ali se skladatelj, zadržavši ime posvećenika na prvoj stranici partiture, nakon nekog vremena okrenuo dugogodišnjem prijatelju, Adolfu Čechu, koji je već praizveo *Stabat Mater*, kao i njegovu *Petu simfoniju*, pa je u konačnici upriličio i praizvedbu *Šeste simfonije* u Pragu 25. ožujka 1881. godine, predvodeći orkestar sastavljen od glazbenika iz više praških opernih kuća. Izvedba je doživjela veliki uspjeh, a publika je zahtijevala ponavljanje trećega stavka, i danas popularnog *Furijanta*.

Richter je, pak, upriličio znamenitu izvedbu u Londonu 1882. (iako ga je na Otoku pretekao August Manns, upriličivši britansku premijeru 22. travnja 1882.), a ta Richterova izvedba potaknula je, pak, Kraljevsko filharmonijsko društvo ne samo da ovjenča Dvořáka počasnim članstvom, nego i da od njega naruči sljedeću, *Sedmu simfoniju*, čijom će praizvedbom ravnati sam skladatelj 1885. godine. Djelo će se ubrzo pojaviti i u drugim europskim glazbenim centrima, a već 1883. i u Novome svijetu. Tako je *Šesta simfonija* među prvim skladateljevima ostvarenjima priskrbila svojem autoru međunarodnu pozornost.

Zbog izražene lirske kvalitete i stanovite češke arome, *Šestu simfoniju* nerijetko nazivaju i *Češkom* kao i *Pastoralnom*, dok ju je veliki češki maestro Václav Talich, očigledno iz sličnih razloga, nazivao - *Božićnom*. Ne čudi stoga da cijenjeni Dvořákov biograf Otakar Šourek piše kako u ovome djelu "oživljavaju duh i ponos, optimizam i strast češkoga čovjeka, ona odiše opojnim mirisima i neiskvarenom ljepotom čeških šuma i polja".

Prije svega, *Šesta* "izražava sveprisutni, produbljujući osjećaj čistoga zadovoljstva, time što je najjednostavnije rečeno - živa", piše o ranim simfonijama Carla Nielsena Robert Simpson, ali kao da zapravo govori o ovome Dvořákovu ostvarenju, nastalom na prijelazu iz mladosti u godine zrelosti, na ulasku u četvrto desetljeće njegova života.

Nerijetko *Šestu* uspoređuju i s tri godine ranije skladanom Brahmovom *Drugom simfonijom*, i to ne samo zato što su i jedna i druga u istome tonalitetu D-dura, već kao Dvořákovi otvoreni *hommage* starijem prijatelju i zagovorniku. Ipak, kroz bogatu, lirsku melodiku, živu, raznoliku ritmiku i orkestralnu paletu raskošnih boja sasvim jasno progovara Dvořák, nedvojbeno navješćujući zreli trolist svojega simfonizma - *Sedmu simfoniju u d-molu* iz 1885., potom *Osmu u G-duru* iz 1889. te finalnu, *Devetu simfoniju u e-molu, Iz Novoga svijeta*, iz 1893. godine.

Priprema i realizacija tekstova
G.A.D. PRODUKCIJA / www.gad.hr

OSJETI Harmoniju

VIOLINE I. Sidonija Lebar, koncertna majstorica, Martin Draušnik, koncertni majstor, Lana Dominik, Korana Rucner Novak, Teodora Sucala Matej, Ana Slavica, Marta Bratković, Saki Kodama, Alina Ćubajdullina, Mario Bratković, Neven Manzoni, Ivan Finta, Saša Borčić Reba, Lovorka Moslavac

VIOLINE II. Ana Paula Knapić Franković*, Darko Franković**, Val Bakrač**, Mirela Đžepina Finta, Vera Kurova, Tomislav Ištok, Ivo Jukić, Iva Kralj, Sergii Vilchynskiy, Krešimir Bratković, Margareta Ugrin, Branimir Vagroš

VIOLĀ Hiwote Tadese*, Marko Otmačić, Tajana Škorić, Filip Vitko, Tvrtko Pavlin, Igor Košutić, Lovorka Abramović Šoljan, Asja Frank Perčić, Magda Skaramuca, Pavla Kovač

VIOLONĀELA Smiljan MrĀela*, Oliver Đorđević, Janko Franković, Tonka Javorović, Dora Kuzmin Maković, Tajana Bešić, Lana Lucija Horvatić, Martina Pavlin

KONTRABASI Nikša Bobetko*, Darko Krešić**, Ilin Dime Dimovski, Dubravko Palanović, Marko Radić, Franjo Zvonar

FLAUTA Renata Penezić*

PICCOLO Lucija Stilinović

OBOE Iva Ledenko, Katarina Ćrubić

KLARINETI Mario Fabijanić*, Dunja Košutić

FAGOTI Jorge Ricardo Luque Perdomo*, Petar Križanić

ROGOVI Stepan Bebyk, Viktor KirĀenkov*, Lenart IsteniĀ, Nikola Jarki

TRUBE Tomica Rukljjić*, Mario LonĀar

TROMBONI Antonio Janković*, Marin Rabadan, Ćoran Glavaš

TUBA Krunoslav Babić

TIMPANI Ema Krešić

NADZORNIK ORKESTRA Davor Ćapković

* voĀe dionica / ** zamjenjici voĀa dionica

Grad Zagreb

PARTNER U OFF CIKLUSU

MEDIJSKI PARTNERI

**Večernji
list**

**24
SATA**

START

VIJENAC

ZAGREB
moj grad

SPONZORI

**WIENER
OSIGURANJE**
WIENNA INSURANCE GROUP

PLIVA

teva

BCC
SERVICES

ATRON

HRVATSKA OBRITNIČKA KOMORA
OBRITNIČKA KOMORA ZAGREB

NIKEL
NATURAL INNOVATIVE COSMETICS

ULAZNICE.HR
VASJE MJESTO U PRVOM REDU

CVIJEĆE Izabel

OPTIKA
KRALJEVIĆ

SLUŽBENO VOZILO

PORSCHE
INTER AUTO

Izdavač: Zagrebačka filharmonija

Za izdavača: Mirko Boch, ravnatelj

Urednik: Ivan Lozić

Dizajn i priprema tekstova: G.A.D. PRODUKCIJA d.o.o.

Tisak: Printera Grupa d.o.o.

Cijena koncertnog programa: 2 eura

*Zagrebačka filharmonija zadržava pravo izmjene programa.